

toch eerst nog moeten bewijzen, hoe nederig dit beroep ook is. Bij een sollicitatie als brievenbesteller zullen zijn antecedenten hem in den weg staan. De regel is dat de als arts opgeleiden voor niets anders deugen dan voor arts.

Onlogisch is het argument, dat er toch zijn de menschen in een bescheiden beroep werkzaam, die hun geluk vinden in een streven naar hoogere ontwikkeling. Deze bewegen zich in opgaande lijn, — de anderen in neergaande richting. Het materieel bestaan van den arts-werkman nemende voor wat het in het gunstigste geval kan zijn, blijft als onafwendbaar gevolg van zijn veranderde levensorde, dat zijn geestelijk levenspeil moet dalen, doordat hun de grond ontnomen is waarop de verkregen kennis moet gedijen. Niets behoeft, zoowel nu als vroeger, den schoenlapper wiens geestelijke gesteldheid zich hiertoe leent, te beletten een filosoof van naam te worden; doch wie eenmaal de studie van practisch arts heeft volbracht, kan niet een goed kellner, of chauffeur, of schoenlapper meer worden zonder als medicus te sneven. Te pogen zijn medische kennis bij te houden zou slechts het lijden weergeven in plaats van tot tevredenheid en geluk te voeren. Wellicht dat later, als hij op een of andere wijze de crisis te boven komt, wellicht komt er dan op den duur uit al deze misère nog eens een frisch stroompje van wetenschappelijk leven te voorschijn, dat eenige compensatie zou schenken voor al het verlorene? Deze mogelijkheid als hoofdargument van prof. VAN RIJNBERK lijkt mij wel zeer zwak.

Als iets vanzelfsprekends neemt prof. VAN RIJNBERK aan, dat het noodzakelijk de slechtste artsen zullen zijn, die van het eigen terrein verdrongen zullen worden naar de lagere beroepen. Ook hiermee ben ik het niet eens; in het verkrijgen van practijk hebben nog andere elementen dan bekwaamheid en toewijding beteekenis.

Is trouwens het laatste deel van prof. VAN RIJNBERK's antwoord aan collega HARDENBERG in feite niet reeds een krachtig betoog vóór den numerus clausus als saneeringsmaatregel? Hieruit komt toch duidelijk de wenschelijkheid naar voren, dat een deel van den stroom verlegd worde naar andere bedding.

Toch wil prof. VAN RIJNBERK den numerus clausus niet, om niet de kans te scheppen, dat een groote geest voor de medische wetenschap verloren zou gaan. Deze kwade kans, zoo zij al bestaat, — ik kan mij nauwelijks voorstellen, dat welk-oordeelkundig-gekozen-criterium ock zoo ver zou mistasten, — echter zelfs dan wordt deze m.i. volkomen gedekt door de overweging, dat het genie zich altijd en overal baan breekt. HELMHOLTZ zou toch HELMHOLTZ geworden zijn, ook al ware hem de toegang tot de Berlijnsche universiteit ontzegd geworden.

Ten slotte meen ik echter, dat de schifting moet berusten op karakterbeoordeling wil men komen tot de gewenschte „élite" voor wat men gaarne noemt het „officium nobile".

E. J. BOK.

Barendrecht, 17 April 1936.

CASTRATIE EN DE NEDERLANDSCHE RECHTER.

De gronden, die collega SANDERS ten gunste eener Regeeringscommissie naar voren brengt (dit *Tijdschrift* bldz. 1611 en 1612), kan ik niet als steekhoudend beschouwen om de volgende redenen:

1. De genoemde gronden (deskundigheid, contrôle na de behandeling, kans op misbruik) zijn eveneens van gewicht bij een andere ingrijpende behandeling.
2. SANDERS geeft mijns inziens blijk van een ongewettigd gemis aan vertrouwen. Er zijn tal van nieuwe wijzen van behandeling (medicamenteuse, heilkundige, radiologische, psycho-therapeutische) naar voren gebracht en toegepast. Is zoo'n commissie ooit noodig gebleken?
3. Men zou nog kunnen opmerken, dat zoo'n instantie, indien noodig, als causaal middel niet in aanmerking komt. Dan ware noodig verbreiding van beter inzicht en meer verantwoordelijkheidsbesef.

Het middel is dus onvoldoende gestaafd en ware averechtsch.

Dit geldt temeer, nu collega SANDERS niet alleen gewaagt van een commissie, „waartoe men zich om advies kan wenden" (*Het castratievraagstuk*, bldz. 56), maar

van een Regeeringscommissie, „die voor elk geval toestemming moet geven”. De invloed der commissie zou dus niet alleen op haar deskundigheid en op haar officieel karakter berusten, maar ook op de macht der overheid. De bedenkingen daartegen zijn nog ernstiger. Caveant consules!

Maastricht, 13 April 1936.

J. E. SCHULTE.

ONDERHUIDSCHE NAALDEN BIJ INDONESIËRS.

Het voorkomen van onderhuidscche naalden bij Indonesiërs is niet een zoo zeldzaam verschijnsel als collega BREYER meent. Gedurende mijn ruim vijfjarige werkzaamheid als Röntgenoloog aan het Militair Hospitaal te Malang kwam ik naar schatting één- tot tweemaal per maand dergelijke stukjes metaal tegen. Ik vond ze niet alleen bij Javanen en Madoerezen, maar ook bij Minahassers en Amboneezen, ja zelfs bij Indo-Europeanen. Ik herinner mij eens bij een Indo-Europeesche dame niet minder dan elf naalden aangetroffen te hebben. Bij navraag deelden de patiënten mede, dat zij gelooven, dat van de stukjes metaal een versterkende werking uitgaat. Dikwijls toonden de bezitters bij de ontdekking een zekere verlegenheid en kostte het eenige moeite ze er over aan het praten te krijgen. Mogelijk houdt dit verband met het feit, dat een Indonesiër onder obat koeat gewoonlijk een aphrodisiacum verstaat. In de meeste gevallen gaven de patiënten aan, voor dit doel gramfoonnaalden te hebben gebruikt.

Evenmin als collega BREYER heb ik in de literatuur der tropische geneeskunde ooit eenige mededeeling over deze merkwaardige gewoonte kunnen vinden.

Amsterdam, 20 April 1936.

H. E. A. FERMIN.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

PARIJS. — Wondbesmetting bij lijkopening. Een brief uit Parijs in *The Lancet* van 11 April bericht, dat in den laatsten tijd in de Parijsche ziekenhuizen herhaaldelijk wondbesmetting heeft plaats gehad bij lijkopening. De directeur van de Assistance Publique, begaan — minder met degenen, die de gevolgen daarvan ondergingen, dan met de onkosten uit de openbare kas, die het gevolg zijn van dergelijke ongevallen, heeft een scherpen brief geschreven aan ieder wien het aanging, waarin hij mededeelde, dat voortaan een bij een lijkopening gewonde geen vergoeding zou krijgen, tenzij de lijkopening — gelijk de voorschriften luiden — is geschied in tegenwoordigheid van den chef der afdeeling. In de betrokken kringen heeft deze mededeeling veel verontwaardiging gewekt. De chefs der afdeelingen hebben ook nog andere dingen te doen, en de assistenten staan zelfs in hun aanwezigheid aan ongevallen bij de lijkopening bloot. De zendbrief is dan ook vervangen door een aanbeveling van een aantal voorzorgsmaatregelen, die men bij de lijkopening heeft in acht te nemen.

— Tegen bezuiniging op den gezondheidsdienst. Het congres van Fransche burgemeesters heeft met algemeene stemmen den wensch uitgesproken, dat in de begrotingen voor openbare gezondheid geen verminderingen zullen mogen worden aangebracht, maar dat, integendeel, wegen zullen worden gezocht om, in overleg met artsen, hygiënisten en technici, die uitgaven te kunnen verhoogen; ook, dat de Staat de gemeenten hierbij moge bijstaan (*Brux. médical.* 12 April).

LONDEN. — Vierlingen als belegging. Onder het opschrift „Quadru-plets Limited” houdt A. MONCRIEFF te Londen een beschouwing over het fortuin, dat tegenwoordig door middel van vierlingen kan worden veroverd. Zóó voordeelig als de Canadeesche vijfelingen zijn die wel niet, maar toch heeft zich reeds een vennootschap gevormd om het uitsluitende recht te verwerven van het filmen en photographeeren van en het adverteeren voor een Engelsch vierspantje. Dat recht